

POTILAS-
TURVALLISUUTTA
PAINEHAAVOJEN
EHKÄISYLLÄ

6.10.2023

Kati Huurinainen
Sairaanhoitaja YAMK
Hoitotyön kliininen asiantuntija, haavanhoito

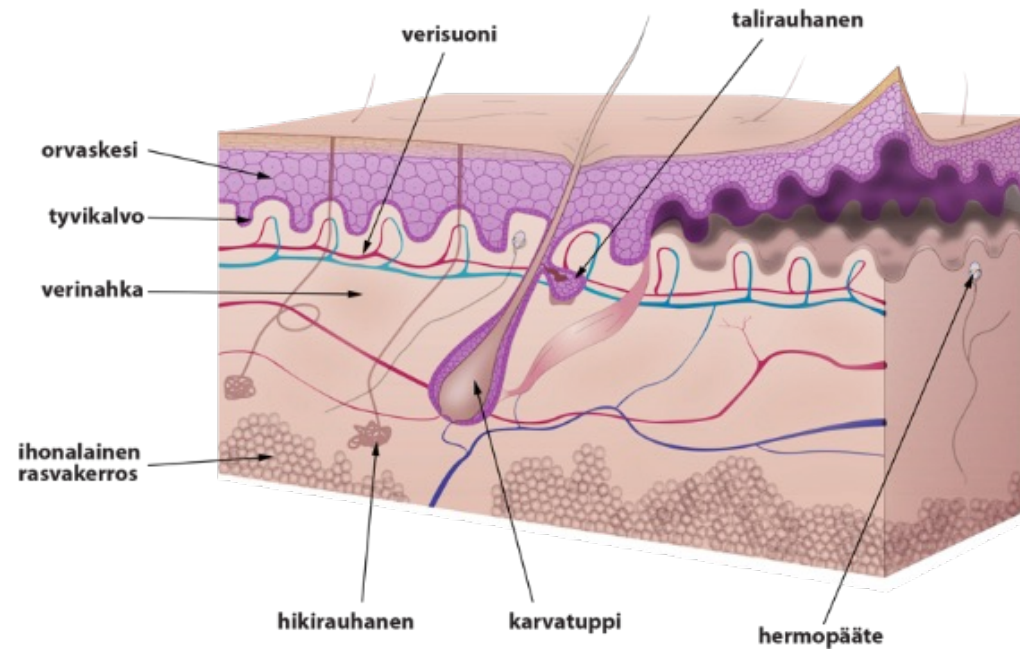
PAINEHAAVA / PAINEVAURIO

Paikallinen ihon tai sen alla olevan kudoksen vaurio, jonka aiheuttaa paine yksin tai yhdessä venytyksen kanssa

- Kuka tahansa voi saada painehaavan
- Usein ehkäistävissä oleva, mutta suuria haittoja ja kustannuksia aiheuttava ongelma
- Leikkaukseen liittyvät painehaavat ovat yleisimpiä sairaalasyntyisiä painehaavoja
- Yksi suurimmista postoperatiivisista komplikaatioista

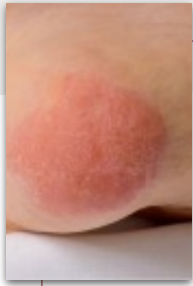
PAINEVAURION SYNTY

- Ihoon ja sen alaisiin kudoksiin kohdistuva paine ylittää kriittisen rajan
- Ulkoiset tekijät
Paine, kitka, venytys, kosteus
- Sisäiset tekijät
Ihon kunto, verenkierto, kudostyyppi

KUVA: Duodecim 2015. Ihon kerrokset.

PAINEHAAVOJEN LUOKITTELU NPUAP / EPUAP

I aste

- Ihon vaalenematon punoitus (eryteema)

II aste

- Ihon pinnallinen vaurio

III aste

- Koko ihon läpäisevä vaurio

IV aste

- Koko ihon ja ihonalaiskudoksen läpäisevä vaurio

Luokittelematon

- Syvyys tuntematon

Epäilty syvien kudosten vaurio

- Syvyys tuntematon

ENNALTAEHKÄISY

- Ehkäisy lähtee riskitapausten tunnistamisesta
  - Alkaa ensimmäisestä riskiarviosta potilaan saapuessa sairaalaan
    - Riskimittarit, kliininen arvio ja ihon kunnon arviointi
- Yksilöllinen suunnitelma riskiarvion pohjalta
  - KIRJAA!
- Mihin riskitekijöihin voi vaikuttaa?
- Mitkä täytyy hyväksyä?
  - Miten minimoin riskin näistä huolimatta?

ENNEN LEIKKAUSTA

- Perussairaudet
- Elintavat
- Ikä
- Ravitsemus
- BMI/paino/vartalonmuoto
- Ihon kunto
- Liikuntakyky
- Leikkaukseen saapuminen

ENNEN LEIKKAUSTA

- Informoi potilas
Painehaavariski
- Ohjaa
Elintavat, perussairauksien hoito, ravitsemus,
liikunta, ihonhoito
Asentohoito
- Tarkista iho
Kosteus, rikkeymät, haavat, painehaavat
→ Puhdista ja suojaa!
- Kirjaa ja raportoi
Painehaavariski
Ihon kunto
Suunnitellut ja toteutetut ehkäisytoimet

LEIKKAUSSALISSA

- Leikkausta edeltävät riskit
  - ASA-luokitus
- Siirtymiset
- Immobilisaatio
- Leikkausasento
- Laitteet ja välineet
- Ulkoiset voimat
- Lääkkeet
- Verenvuoto
- Kosteus
- Lämpötila

LEIKKAUSSALISSA

- Vältä kitkaa ja venytystä
Siirtoapuvälineet, tukeva leikkausasento
- Minimoi paineen vaikutus
Asentohoito, painetta keventävät tuet, alustat ja sidokset
- Laitteet ja välineet
Tarkista säännöllisesti, älä aseta vaurioituneelle ihoalueelle, suojaa tarvittaessa
- Ulkoiset voimat
Laitteet, välineet, henkilökunta
- Kosteuden ja lämpötilan hallinta
- Kommunikoi!
- Kirjaa ja raportoi
Leikkauksen kesto ja asento
Paineen kohdistuminen

LEIKKAUKSEN JÄLKEEN

- Immobilisaatioajan pitkittyminen
- Asentorajoitukset
- Ravitseminen
- Ihon tarkkailu
- Potilaan ohjaaminen

LEIKKAUKSEN JÄLKEEN

- Minimoi paineen vaikutus
Asentohoito, ohjaus, motivointi
- Osa epäillä painehaavaa
- Huolehdi tiedonkulusta
- Tee syntyneestä painehaavasta
haittailmoitus

Painehaavojen ehkäisy
on jokaisen vastuulla

Lähtee pienistä teoista

Kommunikointi ja
tiedonkulku

PERIOPERATIIVISEN HOITAJAN PAINENHAAVAOSAAMINEN

- Ymmärtää painehaavan syntymekanismien sekä painehaavan syntyyn vaikuttavat tekijät
- Tunnistaa painehaavan ja tuntee painehaavaluokitukset
- Osaa arvioida painehaavan syntyperää painehaavan ilmaantumisen, syvyyden ja sijainnin perusteella
- Osaa suunnitella riskiarvion mukaiset yksilölliset painehaavan ehkäisymenetelmät tai painehaavan hoidon
- Tunnistaa leikkauspotilaan painehaavariskiä liittyvät erityispiirteet
- Tuntee käytössä olevat riskimittarit ja osaa reagoida niiden antamiin tuloksiin
- Osaa yhdistää potilaan taustatietoja, riskimittareita, laboratoriotuloksia sekä leikkaukseen liittyviä tekijöitä painehaavariskiä arvioidessa
- Tuntee painehaavan ehkäisyyn käytettävät apuvälineet ja osaa käyttää niitä asianmukaisesti
- Huolehtii tiedonkulusta koko potilaan hoitajakson ajan sekä potilaan siirtyessä jatkohoitoon
- Osaa ohjata potilasta ja omaisia painehaavan ehkäisyssä